

fælles Overkommission. Thi en meget vigtig Side af denne Sag forekommer det mig at være, at der bliver nogenlunde Ensartethed i Fremgangsmaaden. Det vil komme til at dreje sig om meget komplicerede Spørgsmaal, som let ville blive besvarede paa høist forstellig Maade, hvis den endelige Afgørelse henlægges under en Mængde Kommissioner, som ere sammensatte paa ganske forstellig Maade.

Dette er de Bemærkninger, som jeg finder Anledning til at gøre angaaende selve det mellemkommunale Spørgsmaal. I øvrigt vil jeg knytte nogle Bemærkninger til § 12, som giver mig Anledning til nogle mere almindelige Betragtninger om den Række af ny Skatteobjekter, som der er Tale om at indbringe under Bestaatningen. § 12 gaar ud paa, at Aktieselskaber og uafhængige Interessentselskaber o. s. v. nu skulle belægges med Skat. Naar der staar „Aktieselskaber og uafhængige Interessentselskaber“ er det mig ikke ganske klart, hvad der egentlig menes, da et Aktieselskab jo er et uafhængigt Interessentselskab. Der skulde vel formodentlig staa „Aktieselskaber og andre uafhængige Interessentselskaber.“ Men jeg skal henstille, om det ikke vilde være korrektere at benytte det Udtryk, der er brugt i Firmaloven, som vistnok nærmere rammer Tanken med det, der her sigtes paa, nemlig: „andre Selskaber med begrænset Ansvar“, hvorunder da ogsaa henregnes ethvert Selskab med voksende Medlemsantal eller voksende Kapital, selv om dets Medlemmer ere fuldt ansvarlige. Den Art af Selskaber eller Interessentselskaber, som der nærmest kan være Tale om, bliver vel saadanne Institutter som Kreditforeninger, Forbrugsforeninger, gensidige Forsikringsforeninger o. lign. Det maa nærmest være af den Art Interessentselskaber, der kan være Tale om. Men jeg maa da tillige henlede Opmærksomheden paa, at det vil være nødvendigt for det første i hvert enkelt Tilfælde at overveje, om man ønsker at beskaffe just den Art Selskaber, og dernæst af hvilken Indtægt, det er, Staten skal svares. Den almindelige Bestemmelse her, at det skal være af den indbundne Nettoindtægt, er sikkert alt for svag til, at den kan anvendes i ethvert Tilfælde; det maa vistnok nærmere tages under Overvejelse, hvad der ved skal forstås for hver enkelt Art af Selskaber. — Det er heller ikke ganske klart, om der under Stiftelser skal medtages milde Stiftelser, om det er Meningen, at de ogsaa skulle beskattes. — Men hvad nu angaar selve Grundprincippet, det at indbringe Aktieselskaber under Bestaatningen, vil der straks blive gjort den Indvendning, at der her vil

komme til at foreligge en dobbelt Bestaatning. Det var ogsaa den ærede Forslagsstiller forleden opmærksom paa, og han søgte at afkræfte denne Indvendning ved at udtale, at dette ikke er noget nyt. Han sagde, det er ikke andet, end hvad vi for Tiden kende, idet Landbruget allerede er beskattet ved Hartkornskatterne og alligevel maa svare Formue- og Lejlighedsstat. Men det er en Betragtning, jeg rigtig nok anser for at være ganske uholdbar. For det første vil det ærede Medlem sikkert give mig Ret i Rigtigheden af den gamle Betragtning, at en Hartkornstat, en Grundstat, som er fast og gammel, i Virkeligheden ikke er at anse som en egentlig Skat; det er den almindelige Opfattelse, og den tror jeg ganske vist i Reglen maa siges absolut at holde Stik. Men det skal jeg endda se ganske bort fra. Derimod maa jeg gøre opmærksom paa, at den samme Bemærkning, hvis den var rigtig, vilde gælde ogsaa om Aktieselskaber, hvorved vi jo nærmest tænke paa industrielle Selskaber; thi enhver Industri er jo ogsaa nu beskattet gennem Bygningsafgiften, ikke blot til Staten, men ogsaa til Kommunen, gennem Arealstat, Grundstat, Husstat o. s. v. Altsaa vilde der for industrielle Aktieselskaber, hvis den Betragtning skulde gælde, blive Tale om ikke en dobbelt, men en tredobbelt Bestaatning. Men i det hele anser jeg den Opfattelse for ganske uholdbar, at den Omstændighed, at en Næring, en Virksomhed, en Indtægt eller en Person rammes af mere end een Skat, skal kunne betragtes som en dobbelt Bestaatning; det er i alt Fald ikke det, man i Almindelighed forstaar ved dobbelt Bestaatning. Det, at en Indtægt eller en Person rammes af flere Skatter, er aldeles ikke noget Onde. Tværtimod. Finansielt set gaar Kunsten nærmest ud paa at have en Mængde Skatter, som gensidig supplere hverandre i Stedet for at stræbe efter det, som jeg tror i Virkeligheden altid vil vedblive at være et fromt Ønske, en enkelt Skat, der er retfærdig og hensigtsmæssig. Hvor meget man end i Teorien kan opstille en eller anden Skatteform, som man anser for retfærdig, saa vil den i Praksis aldrig staa til; langt bedre, om man fordeleer paa den samme Indtægt, paa den samme Person en Mængde forskellige Skatter, som ramme saa een, saa en anden Side af Indtægten og Virksomheden. Lad os tage f. Eks. Landbruget. En Mand, der bor paa Landet og lever af en Gaard, som han driver, han beskattes ikke blot ved Hartkornskatter, og det baade til Stat og Kommune, og ved Formue- og Lejlighedsstat, men han svarer Told, næsten af alle de Varer, han forbruger. Naar han drifter